

Wonderbaarlijk licht

Vier de kerk

WegWijs

biibel
studie
bond
lezenlerenleven

juli | augustus 2023 | jaargang 77, nr. 4

4 **Van de Koning | René van Loon**

De gemeente: winkel of ambassade? Als je de christelijke gemeente vergelijkt met een winkel doe je jezelf en de gemeente tekort. Daarom zoomt Van Loon in op de prachtige tekst 1 Petrus 2 : 9, op wat deze tekst zegt over de verhouding tussen de gemeente en God.

8 **Dank God voor je gemeente! | René van Loon**

Hooggestemde woorden Wat kan je helpen om blij te zijn met je gemeente? Voed de dankbaarheid voor de gemeente waarvan je lid bent en dank God dat je broers en zussen in het geloof hebt. Accepteer dat niet alles is zoals je het zou willen hebben.

12 **Hans Schaeffer 4t de kerk met 2030 | Frits Tromp**

Interview Het horen van de roepstem van de Heer is niet een eigen activiteit legt Schaeffer uit. Het is een openbaring dat je bent gezien en aangesproken, dat gelovigen ervaren dat ze begrepen worden. Kerk2030 vraagt wat kerk-zijn betekent; het is een oefenplaats om samen kerk te zijn.

16 **Hoe lieflijk is uw huis | Huib Noordzij**

En zó voort Hoe hebben kerkgangers in de tijd van opbouw van de gereformeerde kerken hun kerkdiensten ervaren? Je kunt dat alleen indirect opmaken uit de bronnen, maar wat het persoonlijk met hen deed lees je niet. Toch wilden velen er bij horen en meldden zich vrijwillig aan.

Verder

Gedicht Open huis

Met luide Trom(p) Daniel Lohues - een Drentse troubadour

Verbeelding verwoord Gebrandschilderd

Aan het Woord Ik wens je meer wij, dan mij: Christus zijn voor elkaar

Boeken

InZicht Tempel van de Heilige Geest

Multimediaal

In het volgende nummer

11

15

18

20

22

24

26

27

*Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk;
eens viel Gods ontferming u niet ten deel, nu
wordt zijn ontferming u geschonken.*

1 Petrus 2 : 10

Samen!

Wanneer je dit nummer van Wegwijs onder ogen krijgt, is voor de meesten van jullie de zomervakantie voorbij. En dat was het dan weer voorlopig. Hopelijk heb je je kunnen opladen, ben je uitgerust en kun je er weer tegenaan...

Of ben je, net als ik, niet afhankelijk van de zomerperiode en kun je het voor- en/of naseizoen gebruiken om met vakantie te gaan. Ook dat is fijn en in dat geval heb je wellicht nog wat weken tegoed.

Afgelopen zondag waren mijn man en ik, na een aantal weken afwezigheid, weer in de kerk. Wat was het fijn om je mede gemeenteleden weer te zien en te spreken... om samen in de kerk te zitten. Om te zingen, te luisteren en met elkaar te bidden. Om samen kerk te zijn!

*De kerk is geen organisatie
waarbij je je aansluit;
het is een familie waar je bij hoort,
een thuis waar je geliefd wordt en
een ziekenhuis waar je genezing
vindt.*

Nicky Gumbel

We hadden in onze vakantie, via de livestream, de kerkdiensten meebeleefd en de berichten uit de gemeente in het kerkblad gevolgd. Maar dat is toch anders... wanneer je weer in de kerk kunt zijn merk je eigenlijk pas hoe fijn het is om samen 'de kerk te vieren'!

En daar gaat het ook in deze Wegwijs over. Samen kerk zijn, samen de kerk vieren. Of zoals Chris van Zwol in dit nummer zegt en waarmee hij zijn artikel begint en eindigt: "Ik wens je meer wij dan mij"...

Vanaf deze plaats wens ik ons allen weer een mooi, nieuw bijbelstudieseizoen. En wellicht is dit nummer van Wegwijs wel een prima 'starter' daarvoor....

*Trudy van der Boom – Los
één van de twee voorzitters
van Steunpunt Bijbelstudie*

De gemeente: winkel of ambassade?

‘Al onze filialen zijn elke zondag open!’ Die kreet gebruikte de Protestantse Kerk een keer om de aandacht te vestigen op de kerkdiensten die wekelijks gehouden worden. Dat was natuurlijk een slogan met een knipoog. Maar als je er even over nadenkt: is er zoveel verschil tussen een christelijke gemeente en een winkel?

Naar een winkel ga je als je iets nodig hebt. Je kunt daar meenemen wat je wilt aanschaffen en je laat geld achter voor de winkelier. Vind je niet wat je zoekt, dan ga je een deur verder. Soms heb je een poosje niets nodig en zien ze je niet. Of je winkelt online, dat is wel prettig. Maar het is fijn om te weten dat de winkel er is, je zou niet willen dat die opgeheven werd.

Met een christelijke gemeente kun je precies hetzelfde omgaan. Als je behoefte hebt aan geestelijke voeding ga je er naartoe. Je bent niet te beroerd om een gift te geven. Het kan zijn dat je je wat minder thuis gaat voelen en een andere gemeente opzoekt. En ja, het kan ook voorkomen dat er een tijdje wat minder van komt, van het contact met de kerk. Gelukkig is er dan de livestream. En natuurlijk zou je niet willen dat de gemeente zou verdwijnen.

*Uitverkoren
Verworven
Geroepen*

Als je op die manier naar de gemeente kijkt, doe je én jezelf én de gemeente erg tekort. Maar vooral doe je de Heer van de gemeente erg tekort. Want hoe kijkt Hij eigenlijk naar de gemeente? De apostel Petrus zegt daar heel mooie dingen over in 1 Petrus 2. Ik zoom nu in op één tekst in dat hoofdstuk: vers 9.

Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht.

Deze tekst geeft zo'n totaal ander zicht op de gemeente dan in de vergelijking met een winkel hierboven! Deze uitspraak van Petrus is als een diamant die straalt naar alle kanten. Zullen we samen eens beter gaan kijken? Dat doen we aan de hand van drie vragen.

Wat is Gods band met de gemeente?

Wat zegt deze tekst over de verhouding tussen de gemeente en God? Kijk eens naar de volgende woorden:

a. Uitverkoren. Als je uitverkoren bent, dan is dat een hele eer. Dat heb je al op de basisschool: een jarige mag kiezen wie er op zijn of haar partijtje mogen komen. Hoor je bij de uitverkorenen?

Over uitverkiezing is in de kerkgeschiedenis heel wat geschreven, eigenlijk veel te veel, want wat weten we eigenlijk als kleine mensen over hoe God te werk gaat? We kunnen ons in feite alleen maar diep verwonderen: ‘Hij koos ons uit... ook mij! Wat een wonder!’ Als je op zondag wakker wordt en je beseft dat de Koning van de kosmos jou op het oog heeft en dat je door Hem wordt uitgenodigd, wat is het dan een voorrecht om dat te gaan beleven, samen met al die anderen die net als jij verkoren zijn!

b. Verworven. Petrus noemt de gemeente ‘een volk dat God zich verworven heeft’. Dat wil zeggen: God heeft de gemeente gekocht en nu is ze Zijn eigendom. Dat heeft de hemelse Vader álles gekost... Hij gaf het liefste wat Hij had: Zijn eigen Zoon. Door het bloed van Jezus zijn wij vrijgekocht.

Deze uitspraak van Petrus
is als een diamant die straalt
naar alle kanten

Je zult maar gekidnapt zijn in een vreemd land. Wat is het dan bijzonder als iemand een som geld op tafel legt om je vrij te kopen! Laat staan dat die ander zijn of haar leven geeft om jou te redden... Wat zijn we goed af met een God die ons 'verworven' heeft, gekocht en betaald.

c. Geroepen. God heeft ons 'uit de duisternis' geroepen 'naar zijn wonderbaarlijke licht', zegt Petrus. Heb je weleens echte duisternis meegeemaakt? Intens diepe duisternis is beangstigend. Buiten Jezus om is er duisternis. Ik sprak iemand die nog niet zo lang geleden tot geloof gekomen is. 'Je weet niet wat je mist als je niet gelooft,' zei hij. 'Maar nu weet ik het wel. Het leven is zoveel mooier dan ik ooit kon denken.'

Wat kenmerkt de gemeente?

Drie woorden geven volgens Petrus de gemeente hun kenmerk:

a. Koninkrijk. De gemeente van Christus is een koninklijke gemeente. Ze is van de Koning! Als je de gemeente binnenkomt, ga je over een denkbeeldige rode loper!

b. Priesters. Wat doet een priester? Een priester brengt de offers en gebeden van de mensen over aan God, en brengt de woorden en zegen van God over aan de mensen. Zó mogen we in ons dorp of in onze stad gemeente zijn. We brengen de noden van de mensen om ons heen bij God. We brengen Hem offers van lof. En we delen Zijn zegen uit.

c. Heilig. Petrus noemt de gemeente een 'heilige natie'. 'Heilig' wil zeggen dat je bij God hoort, en dat je een leven leidt dat daarmee in overeenstemming is. Niet slordig, niet wispelturig, maar in lijn met Gods trouw en liefde voor mensen. Wat kun je als gemeente op deze manier veel betekenen! Hoeveel mensen snakken niet naar iemand die betrouwbaar is, liefdevol, iemand die God weerspiegelt?

Wat is de taak van de gemeente?

Petrus zegt ook iets over de taak van de gemeente. Ze is door God vrijgekocht om 'de grote daden te verkondigen van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht'. De gemeente is er dus niet

om je geestelijke boodschappen te kunnen doen. Nee, mét elkaar zijn we geroepen om het door te geven: al die geweldige dingen die God heeft gedaan. We zijn Gods ambassade in ons dorp of onze stadswijk. We mogen goed nieuws verspreiden, met woorden en met daden. Wat een voorrecht is dat! En als die boodschap wordt opgepakt, wat ben je dan dankbaar: dat je er getuige van mag zijn dat je buurman wordt gedoopt, of je collega. Droom er maar van!

.....

René van Loon

Predikant in de Protestantse Kerk, verbonden aan de Hervormde wijkgemeente De Samaritaan, Rotterdam-Centrum

Als je de gemeente binnenkomt, ga je over een denkbeeldige rode loper

Samenvatting

Van Loon vergelijkt de christelijke gemeente met een winkel. Als je behoefte hebt aan geestelijke voeding ga je naar de kerk en als het er een tijdje niet van komt om naar de kerk te gaan heb je de livestream nog. Maar als je zo kijkt doe je de gemeente, jezelf en vooral de Heer van de gemeente erg tekort. Aan de hand van 1 Petrus 2:9 geeft hij een totaal ander zicht op de gemeente. Je bent uitverkoren. God heeft de gemeente gekocht en ze is Zijn eigendom. Uit de beangstigende duisternis word je geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht en heb je een prachtige taak.

- De genade van God is gevaarlijk. Zij is overdadig, buitensporig, en schandalig. Gods genade is belachelijk inclusief. Het maakt God blijkbaar niet uit wie Hij liefheeft. Hij is niet erg kieskeurig als het gaat om de mensen die Hij Zijn vrienden noemt of de mensen die Hij Zijn Kerk noemt. -

Mike Yaconelli

HOOFD

- » Het Griekse woord 'ekklesia' wordt in het Nieuwe Testament meestal met gemeente vertaald, maar soms met kerk. Zie bijvoorbeeld in verschillende vertalingen: Matteüs 16:18, 18:15-17; Handelingen 5:11, 8:1, 3, 9:31, 11:22, 26 etc., Efeziërs 1:22, 3:10, 21, 5:21-32, Kol 1:1,18,24, 4:16. Openbaring 1:4,11 etc. Gaat het hier om twee verschillende zaken? Wat is dan het verschil?
- » Zijn er in de Bijbel mensen die min of meer in hun eentje geloven? Hoe deden ze dat?
- » Chris van Zwol zegt: Je bent als gelovige verbonden aan het lichaam van Christus. In 1 Petrus 2:4 staat: Voeg u bij de levende steen die door God werd uitgekozen. Waarom is dit (g)een tegenstelling?
- » Lees 1 Petrus 2:9 Wat zegt René van Loon naar aanleiding van deze tekst over de gemeente?
- » Bestudeer samen 1 Petrus 2:4-10 en besteed daarbij bijzondere aandacht aan vers 5.
- » Lees Hebreeën 10:24-25. Waarom vindt de schrijver van Hebreeën het belangrijk dat gelovigen naar de kerk gaan?

HART

- » Wat is er allemaal te vieren in de kerk?
- » Zijn er belangrijke momenten in je leven geweest waarbij de kerk van betekenis was?
- » Wat betekent de kerk voor je als je niet in de kerk zit?
- » Chris van Zwol schrijft: naar aanleiding van Efeziërs 4:11-13: Paulus ziet bekering als een gezamenlijk project. Zie jij dat ook zo, of is die gedachte nieuw voor je? Waar zie je bekering in jullie groep of gemeente?
- » Geloven is allereerst iets heel persoonlijks, maar door te geloven ben je verbonden aan de kerk. Kun jij in je eentje geloven? Wat zou je daarmee winnen of verliezen?
- » De theoloog A. A. van Ruler heeft eens een boek geschreven met daarin 22 redenen om naar de kerk te gaan. Kunnen jullie samen een aantal (misschien ook wel 22) redenen bedenken waarom je naar de kerk gaat? (Kijk ook eens op het internet) Welke redenen zijn voor jou het belangrijkste?

HANDEN

- » De klassieke liturgie vormt een gesprek tussen God en de gemeente. Kijk bijvoorbeeld bij de Orden van Dienst in het kerkboek, en zoek daar de woorden bij. Hoe verloopt dat gesprek? Hoe zou je dat gesprek in de diensten nog meer tot uiting kunnen laten komen?
- » René van Loon geeft drie adviezen aan mensen die naar de kerk gaan. Wat kun je doen om die adviezen in praktijk te brengen?

WWWENZO

Wat ziet Jezus als Hij naar jouw kerk kijkt?

De kerk is het lichaam van Jezus. Daarom geloven wij dat de kerk alles in zich heeft om leven te brengen; in onze wijken en in de wereld. Toch lukt het ons niet altijd om de kerk zo te zien of te laten zien. Hoe kijk jij eigenlijk naar de kerk? Kun jij zeggen 'Kerk, ik vind je mooi!'? Of weet je het niet zo goed? En hoe kijkt Jezus eigenlijk naar zijn kerk? Hoe kijkt Jezus naar jouw geloofsgemeenschap? Wil je dat ontdekken? Ga zes weken met ons op verkenning en ontvang eens per week een inspirerende mail. Missie Nederland luidt met bovenstaande woorden het ook voor hen actuele thema 'Vier de Kerk' in. Neem een kijkje op hun site: www.missionenederland.nl/kerkikvindjemooi/overzicht

Hooggestemde woorden

Als je in een supermarkt een pak hagelslag wilt kopen, merk je dat er ontzettend veel keus is: melk, puur, extra puur, kwinkslag, vruchtenhagel, anijshagel, XXL-hagel... In onze westerse samenleving zijn we daaraan gewend: er moet voor elk wat wils zijn.

Als je kijkt naar kerken, dan is de versnippering in ons land ook enorm groot. Er is heel veel te kiezen. Je zou zeggen: voor iedereen is er wel een kerk die bij hem of haar past. Toch is dat niet het geval. Misschien lees je dit en ben je zelf niet aangesloten bij een kerk, omdat het je niet lukte een kerk te vinden waar je je thuis kon voelen. Of je bent wél bij een kerk aangesloten, maar je hebt het daar niet gemakkelijk.

Laten we maar eerlijk zijn: het valt lang niet altijd mee. We hebben vaak hoge verwachtingen, maar de praktijk valt nogal eens tegen.

Gelukkig is dat niet het hele verhaal. Misschien ben je juist heel blij met je gemeente en zet je jezelf er met hart en ziel voor in. Al ontkom je er niet aan om af en toe teleurgesteld te zijn.

In de bijbelstudie zagen we dat Petrus in zijn eerste brief de gemeente beschrijft met heel hooggestemde woorden. Hoe moet je dat nu rijmen met de praktijk, die voor je gevoel zozeer op gespannen voet kan staan met dat mooie ideaalbeeld? Ik noem drie dingen die je hopelijk kunnen helpen.

Voed de dankbaarheid

Jaren geleden hoorde ik over een Canadees, die als expat werkte in Pakistan. Hij kwam daar in contact met een Pakistaan, die in het geheim christen was. De man wist dat het zijn leven kon kosten als bekend zou worden dat hij Jezus Christus diende als Heer. Dus wat deden ze? Ze zetten allebei hun wekker en kwamen regelmatig bij elkaar in het holst van de nacht, om samen de Bijbel te lezen en te bidden. De Pakistaan was intens dankbaar dat God hem iemand gaf om samen zijn geloof mee te belijden.

Natuurlijk kan het zo zijn dat je moeite hebt met je gemeente. De muziek doet je niets of is misschien heel amateuristisch, de bijbeluitleg is wellicht in jouw beleving oppervlakkig, mogelijk zijn er weinig mensen van jouw generatie...

Maar er zijn zóveel christenen op deze wereld die ernaar snakken om in een gemeente te kunnen meeleven! Het zou hen werkelijk niets uitmaken wat voor muziek er zou klinken of hoe lang er gepreekt zou worden. Als je voor ogen houdt wat Petrus schrijft

over de gemeente, leer je om dankbaar te zijn. Voed die dankbaarheid voor de gemeente waarvan je lid bent, of – als je nog nergens bij aangesloten bent – word vooral ergens lid. Dank God dagelijks dat je niet alleen christen bent, maar dat je broers en zussen hebt in het geloof. Ook al kun je soms moeite met hen hebben, ze zijn er toch maar!

Aanvaard de onvolkomenheid... en doe er wat aan!

Elke gemeente is onvolkomen. Geen enkele gemeente is volmaakt. Overal zijn dingen die je lastig vindt, dingen die je irriteren. Maar ben jij zelf een volmaakt mens? Deze wereld is een gebroken wereld, dat laat de Bijbel ons al zien na een paar bladzijden, in Genesis 3, als het gaat over de zondeval. Waarom zou je dan verwachten dat in de gemeente wel alles goed gaat?

Waar het om draait is dat we moeten leren accepteren dat niet alles is zoals je het zou willen, ook niet in de gemeente. Ben je jongere en zijn er bijna alleen vijftigplussers in de kerk? Aanvaard het en wees blij met hen! Is de muziek niet geweldig? Maak je niet druk en luister thuis naar de muziek die je hart raakt. Ben je niet gelukkig met de preken? Aanvaard het en bid voor de voorganger. Bid ook dat God je toch wil aanspreken, hoe dan ook.

Door te bidden, ben je in feite al bezig om iets aan de onvolkomenheid te doen. En dat is ook nodig! Want we moeten aan de ene kant leren om het onvolmaakte te aanvaarden, maar aan de andere kant mogen we ons er niet bij neerleggen. Ben je bijvoorbeeld de enige jongere? Bid om meer jongeren. Blijf zelf trouw komen en

Als je voor ogen houdt wat Petrus schrijft over de gemeente, leer je om dankbaar te zijn

neem andere jongeren mee. En als er een andere jongere is, zoek contact, ondersteun elkaar en bid om nog meer jongeren. De gemeente waar ik momenteel aan verbonden ben is op die manier in de jaren '90 compleet verjongd. God kan een keer ten goede geven!

Echtheid en discipline: allebei zijn belangrijk

Tot de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw lag in de kerk heel sterk de nadruk op discipline: iedereen moest twee keer per zondag naar de kerk, katholieken zelfs elke dag. Dit moest, dat moest, dit mocht niet, dat mocht niet. In de jaren '60 ging het roer om: voortaan ging het om echtheid. Als je op zondag wakker werd en geen zin had om naar de kerk te gaan, moest je dat vooral niet doen. Het zou immers schijnheilig zijn om daar tegen je zin te gaan zitten. Bidden moest je alleen doen als je daar van binnen uit naar verlangde. En ook de Bijbel moest je alleen lezen als je daar echt behoefte aan had.

Inmiddels beseffen we dat geloof nooit ten volle kan voortkomen uit discipline, maar dat de nadruk op echtheid ook kan doorslaan. Het woord 'discipline' hangt samen met 'discipel'. Discipline is in feite het geraamte van ons geloofsleven. Authenticiteit, echtheid, zou je kunnen zien als het 'vlees op de botten'. Zonder authenticiteit is het geloof dood. Maar zonder discipline is het geloof vormeloos en evenmin levensvatbaar. Allebei zijn van belang.

De praktijk, die voor je gevoel zozeer op gespannen voet kan staan met dat mooie ideaalbeeld

Dank God voor je gemeente! De kerk is Zijn geschenk, ook al is ze onvolkomen. Zet je in, en doe dat met discipline, maar altijd in het besef dat we een God hebben over wie we ons eindeloos mogen verwonderen... zó goed, zó mild! Gefeliciteerd met de kerk!

.....
René van Loon
Predikant in de Protestantse Kerk,
verbonden aan de Hervormde
wijkgemeente De Samaritaan,
Rotterdam-Centrum

Samenvatting

Gemeente zijn valt lang niet altijd mee. We hebben vaak hoge verwachtingen, maar de praktijk valt tegen. Petrus beschrijft de gemeente met heel hooggestemde woorden, maar hoe moet je dat rijmen met de praktijk? Van Loon noemt drie dingen die je kunnen helpen. Voed de dankbaarheid voor de gemeente waarvan je lid bent. Als je nog nergens bij aangesloten bent, word vooral ergens lid. Aanvaard de onvolkomenheid, maar leg je er niet bij neer. Ga bidden voor wat je gemeente nodig heeft. Daarbij zijn echtheid en discipline beide belangrijk. Zonder echtheid is het geloof dood, zonder discipline is het vormeloos.

Open huis

*Wees welkom in dit open huis,
een herberg, zo gastvrij!
Kom hier op adem, voel u thuis,
leef óp - van harte blij!*

*Hier worden zure spijzen zoet –
tast toe en drink en eet!
Hoor hoe genade u begroet,
sjaloom u welkom heet!*

*Wees meer dan gast, wees kind aan huis,
de hemel blijkt royaal:
zonen en dochters, welkom thuis,
ons wacht een rijk onthaal!*

*Hier is een veilig toevluchtsoord
voor mensen murw en moe -
hier maakt God licht, hier waakt zijn Woord,
hier lacht zijn Kind ons toe.*

*Hij maakt van bitter water wijn,
Hij telt de kleinste traan;
hier heet elk heimwee barenspijn:
weeën die overgaan.*

*Wees welkom in dit open huis,
put moed in overvloed:
hier schittert paaslicht om het kruis
hier zing ik: God is goed!*

HET KOOR VAN DE KERK IN BOZUM, 1976

Hans Schaeffer

J.H.F. (Hans) Schaeffer is hoogleraar Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit Kampen | Utrecht. Daarnaast is hij betrokken bij werkgroep Ambt (ingesteld door de GS) en als redacteur verbonden aan onder meer Kontekstueel en Onderweg. Daarnaast is Schaeffer met Klaas Koelewijn, Reinier Kramer en Joost Smit betrokken bij het project Kerk2030. Kijk voor meer informatie op www.kerk2030.nl.

Hans Schaeffer 4t de kerk met 2030

Kerk2030. Het is een woordgrapje, maar wel met een diepere lading. Het jaartal verwijst volgens Hans Schaeffer niet zozeer naar een stip op de horizon, wanneer het project klaar moet zijn. Kerk2030 geeft de doelgroep aan waar de vernieuwingsbeweging mee bezig is: een beweging voor en van twintigers en dertigers die de kerk wil vernieuwen.

"De kerk is een concrete gemeenschap waarin wordt geluisterd naar de roepstem van de Heer. Zo'n concrete groep mensen is in ons geval bijvoorbeeld de nieuwgevormde Nederlandse Gereformeerde Kerk." Aan het woord is Hans Schaeffer, in het dagelijks leven hoogleraar Praktische Theologie aan de Theologische Universiteit Kampen | Utrecht. Als hij praat over de kerk, legt hij de lat hoog. De Kamper professor maakt met zijn visie een waterscheiding. "Niet elke kerk is een kerk. Want niet elke gemeenschap hoort de stem van de Heer." Het luisteren naar deze roepstem heeft een mystieke component, het is deels een 'bevindelijk proces'. "Het is iets wat niet alleen over 'de kerk' gaat maar ook ieder persoonlijk aangaat. Als zo'n ervaring je 'overkomt', merk je dat het van de Heer is," legt Schaeffer uit. "Vergelijk het met moslims, die in dromen

Jezus ontmoeten. Dat zijn mooie en duidelijke voorbeelden van die roepstem van onze Heer." En als je die roep hoort, komen er andere vragen. "Het gaat dan niet alleen over wat jij ontdekt over God", zegt Schaeffer. "Ook omgekeerd: waaraan wordt jij ontdekt? Welke zonden ontdek ik, waar zit ik aan vast?"

Openbaring

Het horen van de roepstem van de Heer is niet een eigen activiteit. Schaeffer draait het om. "Waar het om gaat is dat je de stem hebt herkend. Het is een openbaring, de ontdekking dat je bent gezien en aangesproken." Het is volgens de – inmiddels – Utrechtse hoogleraar hard nodig dat een initiatief als Kerk2030 bestaat. Niet alleen binnen de voormalige vrijgemaakte kerk, die intussen is opgegaan in de nieuwe Nederlandse

Gereformeerde Kerken (NGK). De vernieuwing is nodig in de bredere protestantse traditie.

"Wat we willen is dat gelovigen ervaren dat ze ontdekt worden, dat ze begrepen worden. Een activiteit van buitenaf. Dat is iets heel anders dan het zelf begrijpen, het zelf willen ontdekken. Dit is een geheim, een mysterie. Je kunt niet goed uitleggen hoe iets werkt, maar je kunt het wel zien. Kijk onder meer naar onze oude katholieke wortels. Daar is zichtbaar hoe dat mysterie van het gezien worden vorm krijgt."

Sinds de jaren zestig is het marktdenken opgekomen. Ook in de kerk is het idee ontstaan dat je een unique selling point moet hebben, een eigenschap waarmee je je onderscheidt van anderen. "Onze hele samenleving is vermarkt. Ook de kerk heeft daar een tik van meegekregen. Alsof het leven en de kerk maakbaar is. Dat is het niet.

Ons leven in de breedste zin van het woord is niet maakbaar, dat hebben we onszelf aangepreacht.”

Schaeffer is helder: het gaat niet om de maakbaarheid van kerk, staat en maatschappij. En al helemaal niet van je eigen leven. Waar het wél om gaat, is de bekering, een langzame omwenteling in je leven. En de notie dat je mag klagen dat het niet goed gaat in je eigen leven en evenmin goed gaat in de samenleving.

Individualisme

Marktdenken, het doorgeslagen individualisme, op deze thema's is een antwoord. “In 2020 kwam uit onderzoek naar voren dat over twintig jaar een op de vier mensen in de zorg zou moeten werken. Dat is natuurlijk niet te doen, als je kijkt naar de omstandigheden. Wat is dan het alternatief voor onze neo-liberale samenleving?” Het alternatief is een zorgende gemeenschap. “Deze gemeenschappen belichamen iets van de zorg aan elkaar. Een duurzame zorg. Het christelijke geloof hééft die eigenschap in zich, dat het langdurig naar elkaar omkijkt. Een traditie van zorgende gemeenschappen.”

Zulke zorgende gemeenschappen zijn 'heel hard nodig', zegt Schaeffer. Bij een zorgende 'community' komt ook de vierende kerk naar voren. Voor christelijke geloofsgemeenschappen is het vieren van de kern voor hun duurzaamheid onmisbaar: in het vieren van het heil ligt onze enige hoop voor de toekomst.

Vier de kerk!

Oefenen is vieren, vieren is oefenen, zegt Schaeffer. “Het is leven, vragen stellen, klagen, uitzien naar de wederkomst. We bidden immers: 'Uw koninkrijk kome'. Dat vieren

gaat soms tegen beter weten in en de praktijk van dat vieren kan soms weerbarstig zijn.

Lokale kerken moeten met elkaar ontdekken wat de roepstem van de Heer is. Het ontdekken stopt niet na 2030. “Dat jaartal is ook een knipoog naar de Protestantse Kerk, dat een project had met als titel Kerk2025. Bij ons gaat het ook om die doelgroep die de kerk van de toekomst zal dragen, die bestaat uit twintigers en dertigers. Zij vormen de nieuwe generatie binnen de kerk. Na 2030 is kerkvernieuwing niet afgelopen, maar nog volop bezig, wat ons betreft.” Kerk2030 gaat om de vraag wat kerk-zijn betekent. De kerk vormt een praktijkveld, een oefenplaats om samen kerk te zijn. Het gaat om het herkennen van de roepstem van de Heer in de plaatselijke gemeenschap en in je eigen leven. Met elkaar ontdekken wat God ons te zeggen heeft en daar samen over nadenken. God is allang bezig met Zijn lichaam op aarde, dat geeft ons hoop en vertrouwen voor de toekomst van de kerk.”

“In alle eenvoud is het vieren van de kerk een heel Bijbels-theologisch begrip,” zegt de hoogleraar Praktische Theologie. “Je kijkt terug naar wat is geweest. Dat maakt je bewust van alles wat al is gebeurd. Dat is iets om dankbaar voor te zijn.” De kerk is niet iets van het verleden, maar kijkt vooruit naar de toekomst. Daar is Kerk2030 mee bezig. “De kerk is een praktijkveld, een werkplaats om je te oefenen. Dan hebben we het over zes elementen: Christus zien en God ontmoeten is het eerste punt. Dan het vertrouwen op de kracht van genade. Vervolgens een toegewijd en heilig leven. Dan het leven uit liefde en gericht zijn op de gemeenschap. Als vijfde punt een nieuwe levensstijl, die past bij een goede rentmeester. Tot slot het leven in dienstbaarheid en leiderschap.”

Dit is een geheim, een mysterie. Je kunt niet goed uitleggen hoe iets werkt, maar je kunt het wel zien. Kijk onder meer naar onze oude katholieke wortels. Daar is zichtbaar hoe dat mysterie van het gezien worden vorm krijgt

Volgers gevraagd!

Naast het volgen op sociale media maken wij allemaal, ieder op eigen manier, keuzes die met volgen en/of navolgen te maken hebben. We volgen mensen op sociale media, we volgen een kerk, een dominee, een partij, een winkel, een werkgever, een tv-zender, noem maar op. Vaak zijn we ons niet bewust van hoe afhankelijk we zijn en wat de invloed is van wat we volgen en/of navolgen. Waarom volgen we eigenlijk?

Jezus deed die oproep aan het meer van Galilea, toen Hij mensen bezig zag met vissen en het herstellen van hun netten. Volgers gevraagd, midden in de dagelijkse werkelijkheid van het leven. Dat gold toen, dat geldt vandaag. Je kan geroepen worden

door iemand, je kan door anderen gewezen worden op iemand, je kan door iemand in woorden en daden overtuigd worden. Dit zijn ook de manieren waarop de leerlingen van Jezus hem gingen navolgen. Na hen zijn vele volgers ons voorgegaan als navolgers van Jezus Christus. Een nieuwe gemeenteschets van de bijbelstudiebond aan de start van een nieuw kerkelijk jaar. Deze uitgave biedt voor jong en oud inspirerende handvatten om door te denken en te spreken over ons leven als volgers van Jezus Christus. Mooi studiemateriaal. Van harte aanbevolen! U vindt de schets op de site van Steunpunt Bijbelstudie.

WEETJE

Vier het feest van de plaatselijke kerk!

Met dit thema luidt ook *OnderWeg* het nieuwe kerkelijke seizoen in. Een seizoen waarin we verrast hopen te worden door het werk van de Geest in de plaatselijke gemeente.

Wat betekent Gods belofte dat je zout en licht bent?
Hoe kun je als kerk hoopvolle initiatieven ontplooiën?
Deze editie van *OnderWeg* geeft je stof tot nadenken over je eigen kerkelijke gemeente en over de overvloed die God geeft. Ook geschikt om te bespreken in je bijbelstudiegroep!

OnderWeg is een magazine voor christenen die God en de kerk liefhebben. Iedere maand opnieuw willen we de lezer inspireren met mooie thema's, opinieverhalen, interviews, informatie uit de kerken, boekentips en bijbelstudies. Veelzijdig en veelkleurig, precies zoals de kerk zelf ook is.

Wil je *OnderWeg* ontvangen?
Neem dan nu een proefabonnement.
Kijk op www.underwegonline.nl/abonneren.

Daniël Lohues – een Drentse troubadour

Zijn muzikale vorming ligt voor een groot gedeelte in de Rooms-Katholieke Kerk, waar hij in zijn jonge jaren onder meer misdienaar was. Ook was hij regelmatig de organist van dienst in de plaatselijke parochie. Van dat geloof en het 'rijke Roomse leven' is bij Daniël Herman Jozef Lohues weinig meer over. In zo'n vier jaar tijd verschenen van de zanger vier albums, waarin hij solo te horen is. Deze Allennig-reeks heeft met elk album een seizoen (winter, lente, zomer en herfst) als thema. Met elke volgende plaat, werd zijn geloof steeds minder. Om uiteindelijk te besluiten met dat hij 'allennig' (alleen nog) in de maan gelooft.

Maar voordat het zover was, moest er nog wel wat water door de IJssel. Op Allennig 1 staat het liedje De Kerke, waarin hij zijn worsteling met de kerk verwoordt: "Der zit qua kerk wat dwars bij mij".

Het is de twijfel of 'het' allemaal klopt. Het religieuze geweld. Maar daarnaast ook 'het schone, het ware en het goede', zoals Lohues dat bij kunstenaars als Elvis Presley, John Lennon, Vincent van Gogh, Mozart, Bach en Beethoven terug ziet. Dat moet wel haast goddelijk geïnspireerd zijn, toch?

Dat laatste is iets wat je vaker hoort. Er moet wel een god zijn, want anders is het onmogelijk om iets als de Matthäus-Passion te verzinnen en te

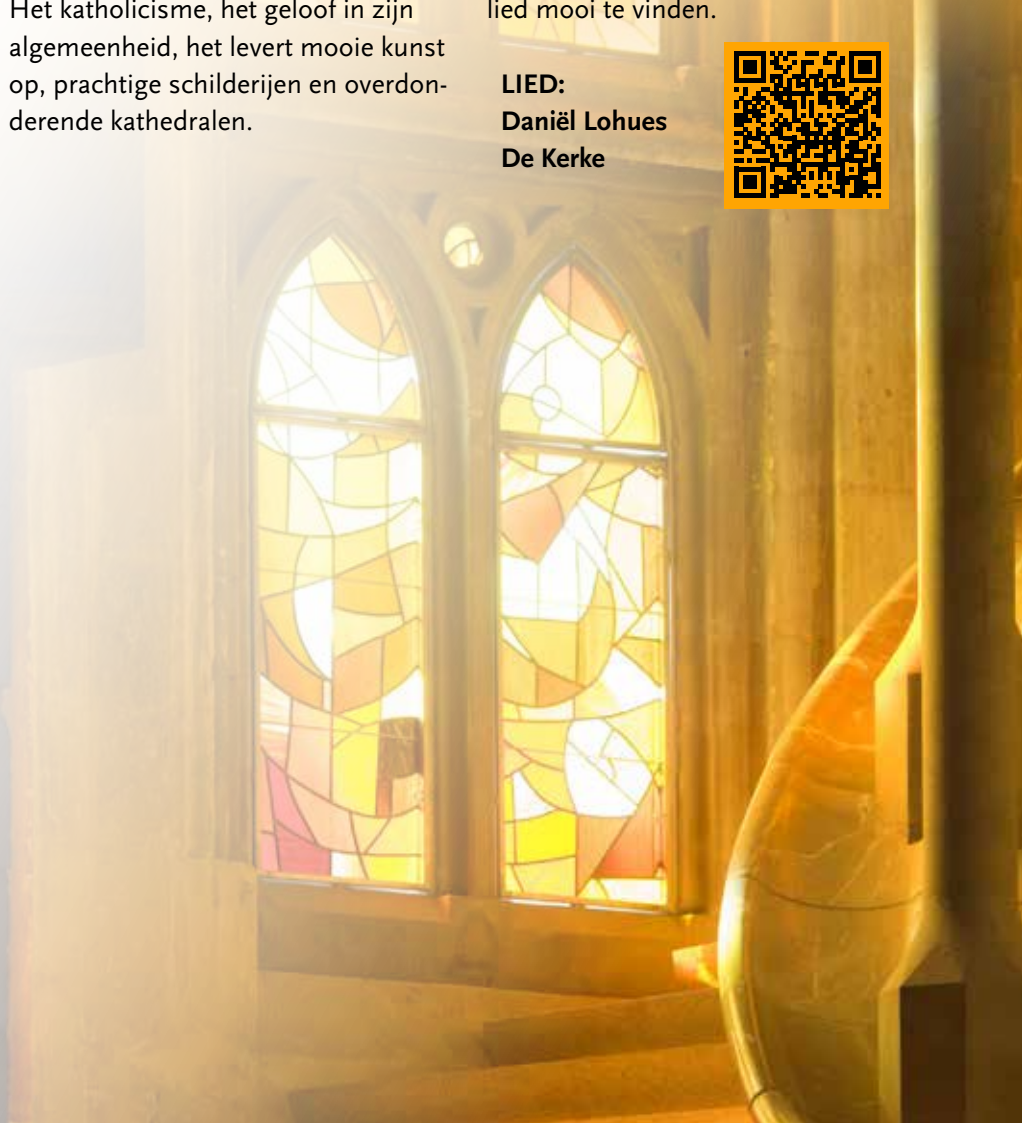
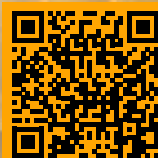
schrijven. Het is mij niet bekend hoeveel mensen tot (hernieuwd) geloof zijn gekomen in 'een hogere macht' na het horen van de Matthäus-Passion – oud-minister Ronald Plasterk, een overtuigt atheïst, heeft jarenlang in het koor van dit muziekstuk gezongen, omdat het zo'n schitterend werk is, maar zijn ontkenning van God is er niet minder door geworden.

In dit lied over de kerk vraagt Lohues zich af of het geloof ooit nog weer terugkomt. Dat was in 2006; we zijn inmiddels ruim anderhalf decennium verder, en van dat rijke Roomse leven is alleen nog iets cultureels over. Het katholicisme, het geloof in zijn algemeenheid, het levert mooie kunst op, prachtige schilderijen en overonderende kathedralen.

Maar dat is het dan ook. Inhoudelijk is het geloof in een scheppende God 'uiteraard allang achterhaald' door de wetenschap. De leer van de kerk is vervangen door de leer van Darwin, dat degene die zich het beste aanpast aan een nieuwe omgeving uiteindelijk overleeft. Want "zo is het sinds de oerknal gegaan". Nee, dat geloof van vroeger is niet meer bij Lohues terug gekomen. Tot nu toe nog niet. Daar kun je uiteraard iets van vinden. Ook van de slag die de Drentse zanger met de kerk heeft geleverd. Maar aan de twijfel als kunstobject kun je wel weer wat hebben. Je hoeft het inhoudelijk niet eens te zijn om het toch als lied mooi te vinden.

LIED:

Daniël Lohues
De Kerke

*Naast de leden van de kerkelijke gemeenten,
bezochten ook nog 'liefhebbers' gereformeerde kerkdiensten*

Hoe lieflijk is uw huis

‘Het evangelie is niet naar de mens’, schrijft de apostel Paulus aan de Galaten. Dat kwam spontaan bij mij naar boven bij de voorbereiding op het schrijven van deze bijdrage. Ik zocht namelijk naar uitingen van gelovigen over hoe gelukkig ze zijn met de gereformeerde kerk en kerkdiensten, tijdens de Reformatie in de Nederlanden in de 16e en 17e eeuw. Maar dergelijke getuigenissen liggen niet voor het oprapen.

Klachten van predikanten en synoden over slappe kerkgang door ‘tappen, drincken, caetsen, clootschieten en ander lichtvaerdigh vermaeck’ op zondagen, kom je daarentegen veelvuldig tegen. Dat veel mensen liever wat anders doen dan kerkdiensten bezoeken, ligt ook meer in de lijn van Galaten 1:11. Toch heeft de kerk als opdracht om Gods Woord te verkondigen. Mensen kunnen immers niet zonder het evangelie van de rechtvaardigmaking. Als er iemand is geweest die daarvan overtuigd was, is dat diezelfde apostel Paulus. Daarin is hij zelf voorgegaan en heeft bijvoorbeeld Timoteüs er toe aangespoord: verkondig het woord, dring erop aan, gelegen of ongelegen, enz. Dit duidt op een zekere spanning die er is. Want het evangelie van genade door Christus is noodzakelijk voor ons eeuwig behoud; tegelijk is de verkondiging daarvan voor velen zo onaantrekkelijk.

Gemeenteleden en ‘liefhebbers’

Hoe hebben kerkgangers - in de tijd van opbouw van de gereformeerde kerken - hun kerkdiensten ervaren? Hoewel dat - voor zover wij weten - destijds niet met zoveel woorden is gezegd, moet dat vaak positief zijn geweest. Dat valt uit de bronnen wel op te maken, ook al is dat dan indirect. Je moet vaak tussen de regels door lezen. We willen daarvan enkele voorbeelden noemen. Allereerst was kerklidmaatschap vanaf de Reformatie vrijwillig. Je was niet meer (automatisch) lid van de parochie

waarin je geboren werd. Om lid te worden van de gereformeerde kerk moest iemand zich daarbij vrijwillig(!) aanmelden. Dat gelovigen zich daarbij aansloten zegt dus al wat. Men wilde erbij horen. In dorpen waren de gereformeerde kerken doorgaans klein. In sommige steden duizend tot een paar duizend zielen. Naast de leden van de kerkelijke gemeenten, bezochten ook nog ‘liefhebbers’ gereformeerde kerkdiensten. De omvang daarvan mag niet onderschat worden. Veel mensen bezochten trouw de kerkdiensten, maar werden nog niet lid. Dat laatste kan om uiteenlopende redenen geweest zijn. Maar hun aantal was niet gering. Er zijn namelijk voorbeelden bekend dat aan een stadsbestuur gevraagd werd om een extra kerkgebouw in de stad, of in een nabij gelegen dorp, mede vanwege de vele liefhebbers die kwamen. Of dat een bepaalde predikant werd beroepen, mede op aandrang van de liefhebbers. Dit duidt erop dat mensen kennelijk graag in de kerk komen. Wanneer ds. Samuel Bartholdi van Monnikendam in 1619 een beroep krijgt uit Rotterdam, ontstaat in Monnikendam grote onrust. De gemeente van deze plaats was gehecht aan haar predikant en wilden hem niet kwijtraaken. Dit soort voorbeelden zegt wel wat over betrokkenheid bij de kerk.

Persoonlijk

Misschien ging het velen zoals de Haagse schoolmeester David Beck. Wij kennen hem vanwege zijn dagboek uit 1624. Een uniek boekje. Hij

begon elke dag stevast met te vermelden welk weer het is. En op zondag ging hij naar de Grote- of naar de Kloosterkerk. Hij noemde welke predikant daar voorging en over welke Bijbeltekst gepreekt is. En welke zondag uit de Heidelbergse Catechismus in de middagdienst is behandeld. Ook weten wij waar en met wie hij die dag wandelde. En hij beschreef zijn bezoeken en waar (en wat) hij heeft gegeten. De 30-jarige David was in dec. 1623 weduwnaar geworden, toen zijn geliefde Roeltje in het kraambed overleed. Hij was zonder meer een vroom man. Zong psalmen, alleen of met anderen, las hele delen uit de Bijbel, soms een heel Bijbelboek in één keer, zoals Jozua, of Psalm 20 tot 72 enz. Geloof en kerk hadden een heel belangrijke plek in zijn leven. Maar met alle details die hij noteerde, spreekt hij met geen woord over hoe hij een kerkdienst beleefde. Zal het met onnoembaar veel mensen ook zo gegaan zijn? Dat ze uit volle borst konden zingen: ‘Hoe lieflijk is uw huis o Heer, o God u weet hoe ik begeer, enz.’. En ook: ‘Ik was verheugd toen men mij zei: Laat ons naar ’t huis des Heren gaan, enz.’. Zonder onder woorden te brengen wat dit alles persoonlijk met hen deed.

.....

Huib Noordzij is auteur van o.a. Handboek van de Reformatie en woont in Barneveld

Gebrandschilderd

Wat een feest is het om in gotische kerken te kijken naar de gebrandschilderde ramen! Om te genieten van de kleuren en het licht en om te ontdekken welke geschiedenissen erop zijn afgebeeld.

In de tijd dat deze kerken werden gebouwd was glas nog niet mooi vlak. Het bevatte strepen, dikteverschillen en luchtbelletjes. De glasblazers konden ook nog geen grote ruiten maken. Daarom bestaan al die indrukwekkende ramen uit kleine stukjes glas die werden vastgezet in loden strips. Dat gebeurde na een intensief

proces: het brandschilderen.

Eerst werden met zwart of bruin pigment contouren op het glas getekend, dan werd een schaduwlaag aangebracht en tenslotte gekleurde en ongekleurde glaspoeders. Na iedere bewerking ging het glas een hete oven in om alles te laten inbranden. Elke kleur werd zelfs apart ingebrand. Zo'n stukje glas is op zichzelf onooglijk, maar door de plek die het heeft gekregen en door alle ingrijpende behandelingen die het heeft ondergaan kan het licht er stralend doorheen schijnen.

Zo is het ook met de predikant, zegt de dichter George Herbert. Hij is een nietig en kwetsbaar mens en stelt niets voor. Toch gaf God hem zijn plek op de preekstoel om 'venster van het heil te zijn'. Kan hij dat? Niet als hij zijn eigen verhaal vertelt. Wel als God zijn woorden in hem inbrandt en zijn genade voor hem werkelijkheid laat worden. Dan kan hij Christus' leer en leven, en daarmee Gods glorie, dóór de prediking laten stralen voor de gemeente. En dan is het elke zondag feest in de kerk!

Het venster

Uw eeuwig Woord, gepredikt door een mens?

Breekbaar, gebarsten glas is hij.

Toch hebt u in uw kerk voor hem bestemd

de plek vanwaar uw luister schijnt,

om venster van het heil te zijn.

Pas als u zelf, Heer, in het glas uw woorden

inbrandt en in de mens die preekt

uw leven glanzen laat, zien wij uw glorie

in 't licht dat schitterend doorbreekt;

niet schraal of waterig of bleek.

Uw leer en leven, kleur en licht ineen,

ze maken dat ons hart u hoort

vol aandacht en ontzag; gepraat alleen,

het rinkelt even in ons oor,

maar binnenin klinkt het niet door.

George Herbert

(Vertaling Ida Slump)

Txllxt Txllxt, CC BY-SA 4.0 via Wikimedia Commons

Dit is de *King's College Chapel* in Cambridge, met zijn waaiergewelf en zijn gebrandschilderde ramen aan alle zijden een prachtig voorbeeld van de laatgotische architectuur. De ramen werden ontworpen door Vlaamse glazeniers en laten onder andere bijbelse geschiedenissen zien.

George Herbert (1593-1633) studeerde aan de Universiteit van Cambridge en heeft ongetwijfeld deze kapel bezocht. Hij was een begaafde student en er leek een indrukwekkende carrière voor hem weggelegd, maar hij koos ervoor om priester te worden in een kleine Anglicaanse dorpsparochie. De glans van het geschreven en het mensgeworden Woord was hem meer waard dan de pracht en praal van kerk en wereld.

Ik wens je meer wij, dan mij – Christus zijn voor elkaar

De Gewone Catechismus, een boekje dat het christelijk geloof op een frisse manier verwoordt, stelt de vraag of 'je in je eentje kunt geloven.' Dat is een zeer actuele vraag nu steeds meer mensen wel zeggen te geloven, maar niet meer bij een kerk willen horen.

Mijn tegenvraag zou zijn: wil je wel in je eentje geloven? Voor mij is die stokoude kerk een rustpunt waar ik niet alleen Christus leer kennen maar ook leer leven. Veel mensen vluchten weg van de kerk vanwege haar evidente onvolmaaktheid. Voor mij is onvolmaaktheid steeds meer de weg geworden waarlangs ik de genade en de liefde van Christus ontmoet en leer oefenen. Ik wil in dit artikel vanuit het prachtige antwoord van de Gewone Catechismus en vanuit Efeziërs 4 een pleidooi houden voor de kerk. Juist in een tijd van verwijdering, vereenzaming en doorgeschoten individualisme is de kerk een daad van verzet tegen, een antwoord op, en een verademing voor deze tijd.

Kan je in je eentje geloven?

Ja, want ik sta persoonlijk voor God. Hij ziet mij zoals ik ben. Door te geloven ben ik verbonden aan het lichaam van Christus, de wereldwijde kerk. Samen met alle heiligen snap ik meer van het geheim van Gods liefde en vind ik steun voor mijn vaak zwakke geloof.

Je geloof is allereerst iets heel persoonlijks. Het begint allemaal bij de stem van de Here die in jouw leven heeft gesproken. Niemand kan je dat afnemen. Dat is heerlijk en bevrijdend. In een wereld vol overtuigingen, kan ik volmondig amen zeggen dat niemand mij de relatie met de levende God afneemt. Dat dank ik aan de Geest van God die mij Gods liefde inblaast in mijn hart. Bevrij-

dend vind ik het dat de relatie tussen God en mij niet afhankelijk is van wat andere mensen van mij vinden, of wat overheden of machten willen dat ik geloof. Geloven in Jezus vraagt geen kadaverdiscipline.

Ieder individu loopt persoonlijk op zijn of haar weg met God. We lopen niet allemaal in hetzelfde tempo; daar oog voor hebben schenkt je geduld met de ander. Het is belangrijker dat je samen in de goede richting loopt, dan dat je even snel loopt. Dus geloven ja, dat begint in je eigen hart. God begint bij ieder uniek individu. Tegelijkertijd gaat de Gewone Catechismus zonder aarzeling over op: geloven doe je samen. Er staat niet: je **moet** het samen doen. Er staat ook niet: je zou het samen **kunnen** doen. Nee, heel goed en Bijbels gekozen zeggen de schrijvers: Door te geloven **ben** ik verbonden aan het lichaam van Christus. Je bent dat. Het is verbonden met je identiteit.

De kerk is wezenlijk aan een christen. Daarmee zeg ik niet dat er geen situaties bestaan waarin het vormen van een gemeente onmogelijk wordt gemaakt of de drempel om bij een kerk aan te sluiten te hoog is geworden – denk aan de vervolgde christenen maar ook aan getraumatiseerde mensen – maar in principe is een christen verbonden aan de wereldwijde kerk op zijn of haar lokale plaats. Een opvallend bewijs daarvoor is dat meteen na de uitstorting van de Geest de kerk gewoon ontstaat.

Voor mij is die stokoude kerk een rustpunt waar ik niet alleen Christus leer kennen maar ook leer leven

Ze is er gewoon. Na bekering komen christenen samen. Alle apostolische brieven zijn geschreven aan gemeenten. Alle apostolische brieven staan bol van instructies voor het samenleven als kerk. De brief van Paulus aan de Efeziërs is wat dat betreft een juweel. Daar spreekt Paulus onder andere over de kerk als Lichaam van Christus. Paulus heeft in de eerste drie hoofdstukken van de brief de gemeente herinnerd aan hun kostbare identiteit in Christus. In de tweede helft past hij het evangelie toe op het leven in de gemeente en in het dagelijkse leven. In hoofdstuk 4 werkt hij uit wat onze roeping is als kerk. We moeten als kerk de nieuwe mens worden waarvan Christus de eerste is en daarom ons hoofd.

Paulus schrijft dan:

Efeziërs 4:11–13 NBV En hij is het die apostelen heeft aangesteld, en profeten, evangelieverkondigers, herders en leraren, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid

vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.

Hier staat iets dat ik lange tijd over het hoofd heb gezien. Ik zag bekering als iets puur persoonlijks. Zeker bekering begint bij het eigen hart. Maar daar kan het niet bij blijven. Paulus ziet bekering als een gezamenlijk project. Sterker nog, de nieuwe mens waarvan Christus de eerste is, is de kerk. Het lichaam van Christus is de nieuwe mens. In wording uiteraard, maar daar is wel de plek waar Christus Lichaam geboren wordt, groeit en volwassen wordt. Wij samen vormen de nieuwe mens wanneer wij verbonden met Christus, ons Hoofd, leren leven zoals God ons oorspronkelijk bedoeld had: een spiegel te zijn van zijn liefde, gerechtigheid en trouw. In ons samenleven in Jezus naam wordt de nieuwe Adam geboren.

Daarom kan je niet in je eentje geloven. Jezus bouwt de nieuwe mens niet uit één mens, maar door mensen in zijn Naam aan elkaar te verbinden. Jezus schenkt ons zijn liefde in overvloed, zodat wij ervan delen en heel de wereld aan ons samenleven ziet hoe goed God is. Zie hoe Jezus het zelf zegt:

Johannes 13:35 NBV Aan jullie liefde voor elkaar zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn.

De gemeente is de oefenplaats en

showroom van Gods liefde. Dat ga je pas zien als je Jezus steeds in het midden zet van je relaties. Laat me dat tot slot praktisch maken. Je gaat de grootte van Jezus liefde ontdekken

*Jezus liefde voor jou
ga je juist ontdekken
wanneer liefhebben en
trouw blijven pijn doet*

als je ontdekt hoe moeilijk het is om met medezondaars om te gaan. Je gaat pas echt inzien hoe groot de liefde van Jezus voor jou is als je ontdekt hoe zwaar het kan zijn om met zoveel karakters, leeftijden en opvattingen één gemeenschap te vormen. Jezus liefde voor jou ga je juist ontdekken wanneer liefhebben en trouw blijven pijn doet. Omgekeerd geldt evenzo: als je mag ontdekken dat andere mensen jou niet laten vallen ondanks jouw beperkingen, dan ontdek in die ander de gestalte van Jezus.

Daarom ben ik persoonlijk zo blij met de kerk. Ik voel me niet eenzaam dankzij de kerk. Daar ervaar ik in alle onvolmaaktheid een band - niet gesmeed door mensenhanden maar een cadeau van de Heilige Geest. Ik zou tegen ieder mens willen zeggen: ik wens je meer wij dan mij.

*Daar ervaar ik in alle onvolmaaktheid een band niet gesmeed
door mensenhanden maar een cadeau van de Heilige Geest*

Samenvatting

Aan de hand van de vraag uit de Gewone Catechismus “kan je in je eentje geloven?” en vanuit Efeziërs 4 houdt Chris van Zwol een pleidooi voor de kerk. Je geloof is heel persoonlijk en de relatie tussen God en jou is niet afhankelijk van wat anderen van je vinden. De Gewone Catechismus zegt echter ook: door te geloven ben ik verbonden aan het lichaam van Christus. Geloven doe je samen, de kerk is wezenlijk aan een christen. In Efeziërs 4 werkt Paulus uit dat we als kerk de nieuwe mens moeten worden, waarvan Christus de eerste is en daarom ons hoofd. Jezus bouwt de nieuwe mens door mensen in zijn Naam aan elkaar te verbinden.

Waarom zou ik naar de kerk gaan

Het boek *Herontdekking* is uitgegeven bij Geloofstoerusting Publications in Ede. Geloofstoerusting is een platform waar je toerusting op allerlei terreinen van het christelijk geloof vindt. “Twijfelaars vinden er argumenten voor het geloof, zoekers vinden er bemoediging en gelovigen vinden er aansporing en verdieping”. Het platform is volgens eigen zeggen stevig geworteld in de reformatische traditie. Op de website geloofstoerusting.nl staan veel preken en filmpjes waar theologie en de prakti-

sche vertaalslag daarvan naar vandaag toe aan bod komen. De schrijvers van het boekje *Herontdekking* zijn Collin Hansen en Jonathan Leeman en wonen en werken in Amerika. Ze schrijven om en om een hoofdstuk en vertellen tussendoor over hun eigen geloofsleven en bekering. Het boek is geschreven n.a.v. kerksluitingen als gevolg van de coronacrisis. De kerkgang kwam na de pandemie moeilijk op gang. De schrijvers stellen de vraag of de kerk nog toekomst heeft. Zij vinden van wel en

Niet zonder elkaar

Het boek ‘*Niet zonder elkaar*’ is uitgebracht ter ere van de eenwording van de Gereformeerde

Kerken vrijgemaakt en Nederlands gereformeerde kerken. Het is een heel divers boek geworden, gerangschikt van verleden naar toekomst. Het begint bij een terugblik naar het verleden en het hele proces van toenadering en eenwording. Mooi aan dit deel is dat zowel persoonlijke ervaringen als meer beschouwelijke

artikelen over de tijdsgeest door elkaar heen lopen. Het boek loopt uit op de uitdagingen en dromen voor de toekomst van de eengewordene kerk. Daarin zit veel ruimte voor beschouwing, bijvoorbeeld over de uitdaging van ethische vraagstukken en de plek van de confessie in de kerk. Ook staan er persoonlijke portretten van een bepaalde gemeente in, of de eenwording gezien door de ogen van een christelijk gereformeerde predikant. Het is een boek om er eens bij te pakken en door te bladeren. Als ik dan probeer te duiden wat het boek wil vertellen dan is dat nog niet zo makkelijk te beantwoorden. Dat komt mede door de brede opzet, alsook de vele auteurs die hebben bijgedragen. Wat dat betreft is het boek alleen al interessant als tijdscapsule

voor later: zo werd de eenwording toen beleefd. Voor nu als tijdgenoot proef ik dankbaarheid en realisme in dit boek. Aan de ene kant de dankbaarheid voor de eenwording, voor de verzoening die mogelijk was na toch een vrij recente breuk. Aan de andere kant ook het realisme voor de uitdagingen van de kerk. Maar ook het realisme dat onze eenwording ook heel betrekkelijk is omdat de eenwording met bijvoorbeeld de Christelijk Gereformeerden ‘nog niet’ aan de orde is. Hoe dan ook moeten de kersverse Nederlandse Gereformeerde Kerken waken voor zelfgenoegzaamheid en nieuwe eenheidsworst. Werk aan de winkel blijft er zeker, maar dankbaarheid voor waar de HEER ons tot hertoe gebracht heeft volstaat evenzo. (CvZ)

Dijkema, T (red) J. Mudde, L. de Jong, *Niet zonder elkaar*

Buiten en Schipperheijn 2023 | ISBN 9789463692212 | 256 pag. | € 19,90

daarom proberen ze in dit boek je te overtuigen om de gemeente te herontdekken. In een filmpje waarin de beide schrijvers hun visie op gemeente zijn uitleggen, vertellen ze eerst dat je enthousiast kunt zijn over online-kerk zijn, omdat je veel mensen kunt bereiken. Maar het is de gemeente die daadwerkelijk samenkomt waarin het evangelie zichtbaar wordt. “Alle ongemakken, alle rommeligheid van de echte gemeente, die we ervaren als we samenkomen, vermijden we met een livestream. Maar dit zijn nu juist

de dingen die God bedoeld heeft om ons te laten groeien en ons te vormen naar Zijn eigen liefdevolle beeld”. Zo komen in het boek aan de orde: is samenkomen echt nodig; waarom staan prediking en onderwijs in het Woord centraal; is tucht echt liefdevol en hoe houd ik van leden die heel anders zijn dan ik. Aan het slot wordt hun visie op de gemeente zo samengevat: je krijgt misschien niet de gemeente die je wilde, maar wel de gemeente waarvan je misschien nooit wist dat je die nodig had. (PZ)

Collin Hansen en Jonathan Leeman, *Herontdekking Waarom zou ik naar de kerk gaan?* | Geloofstoerusting Publicaties Ede 2021 | ISBN 978 94 92941 35 0 | 144 pag. | € 9,95

Verrassend en blijmakend

In dit nummer waarin het mooie van kerkzijn het thema is, passen deze boeken wonderwel. Zet twee kunstenaars bij elkaar...en het eindresultaat van hun samenwerking is ronduit verrassend

en blijmakend. Dit geldt voor Henk Helmantel en André Troost; de eerste als beeldend kunstenaar en de tweede bekend als predikant, publicist en

poëet. Woord en beeld samen, die elkaar aanvullen en versterken. Beide boeken laten elk veertig schilderijen zien en Troost zet hierbij passende teksten. Bij een kerkinterieur met een dertiende-eeuwse stenen preekstoel in Fransum lezen we:

Windkracht

Hoog sta ik in het schip der kerk en smeek, bij tijd en wijle de Geest- die blaast en doet het werk; ik hijs alleen de zeilen.

Heerlijk om naar Helmantels werk te kijken en te genieten van stillevens, kerk- en kloosterinterieurs. De teksten van Troost variëren van enkele sobere regels tot gebeden of zelfs liedteksten. Troost gaat in zijn teksten lijden en waaromvragen niet uit de weg. Wel

zijn bemoediging en het zich klein en afhankelijk weten van de Schepper terugkerende thema's. Ooit schreef hij zijn dissertatie over het leven van Willem Barnard. Bij Troost en Helmantel herken je de liefde voor klassieke vormen. Beiden weten zich aangesproken door mystieke verstilling en liefde voor wat niet altijd is uit te drukken in woord of beeld. Troost: 'Wij mensen zijn te klein om de Eeuwige te kunnen doorgronden. Daarom doen wij er goed aan (soms na intens gevecht) onze hand op de mond te leggen'. Twee boeken van twee kunstbroeders vol van verwondering over Gods schepping en bemoeienis met ons kleine mensen. Waardevol om te krijgen of weg te geven. Op pag. 11 van deze WegWijs vindt u een voorproefje uit Licht dat leven doet. (DvdK)

A.F. Troost en H. Helmantel, Licht dat leven doet | KOK Boekencentrum Uitgevers-Utrecht 2020 | ISBN 9789043533546 | 96 pag. | € 21,99

A.F. Troost en H. Helmantel, Wonen in verwondering | KOK Boekencentrum Uitgevers-Utrecht 2023 | ISBN 9789043539838 | 96 pagina's | € 22,99

Tempel van de Heilige Geest

De predikant van de gemeente waar ik lid van ben, heeft er een handje van. Om niet te zeggen dat het een stokpaardje van hem is. Met enige regelmaat benadrukt hij in zijn preek dat elke gelovige een tempel is van de heilige Geest. Hij beroept zich hierbij op een tekst van de apostel Paulus, die aan de gemeente in Korinthe schrijft: “Of weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God?” (1 Korintiërs 6: 19) Een goede tekst, zeker. Zo is het ook, daar hoeven we het niet lang over te hebben. Toch, het klopt wel, maar het deugt niet. Het is een doorgeslagen vorm van individualisme, waar het in de Bijbel zeker niét om gaat.

Het gaat volgens mij om heel andere dingen. Dat je als gelovige een tempel bent van de heilige Geest past in het beeld van de Bijbel. Dat je heilig moet zijn, omdat God heilig is. Je bent heilig, je bent apart gezet van andere volken. De Bijbel spreekt voortdurend over een gemeenschap. Het is het communitarisme avant la lettre. Het communitarisme is een filosofische

opvatting, waar oud-premier Jan Peter Balkenende een fervent aanhanger van is. Aanhangers van deze stroming zijn van mening dat alleen een in een gemeenschap ingebedde mens in staat is zich een oordeel te vormen over de grondslagen van wat gerechtigheid is. Alleen waar gemeenschappen bestaan, kunnen zich voorstellingen van gedeelde waarden en normen ontwikkelen, concepties van wat goed en kwaad is en alleen daar kan daarover ook in politieke zin zinvol onderhandeld worden.

Eigenlijk is dat wat Paulus in hetzelfde vers schrijft: Weet u niet dat u niet van uzelf bent? (1 Korintiërs 6: 19b). Je bent niet van jezelf, je maakt deel uit van een gemeenschap. En je bent van een Ander.

Maar misschien verwijst iemand naar Ezechiël 18. De oudtestamentische profeet beschrijft in dit hoofdstuk dat iemand zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar daden. De betekenis is duidelijk: de vader wordt op zijn daden aangesproken, niet zijn zoon. Andersom ook: de zoon wordt niet aangesproken op de daden van zijn vader.

Je bent zelf verantwoordelijk voor je daden. De vader is dat niet voor de daden van de zoon, de zoon is dat ook niet voor de daden van zijn vader. Het punt is helder. Je bent lid van een gemeenschap, van Gods volk. Dat betekent niet dat je automatisch 'goed' bent. Dat is wat Jezus ook tegen de Farizeeërs zegt: als je denkt dat je er wel bent omdat je afstamt van Abraham, heb je een groot probleem – God kan ook uit stenen afstammelingen van Abraham maken. Dát is niet waar het om gaat.

Het gaat om dat je je verbonden voelt met God en Zijn gemeente. Dan kun je fouten maken, en ben je aanspreekbaar op je gedrag. Omdat je een tempel bent van de heilige Geest. Maar jij bent niet de enige tempel. Die tempel is ook de ander. Omdat God met personen werkt en je persoonlijk in een groep plaatst.

Als je al die tempels naast elkaar zet, dan heb je een tempel die groter is dan de optelsom van al die personen. Gelukkig maar.

TED-talk

Doen wij ertoe, met elkaar? Hoe staan we bekend in een polariserende samenleving? Eénwording is altijd werk in uitvoering. Van etende mensen aan een lange tafel en eten met een lange lepel... Onbekommerd en voluit gereformeerd zijn. Want we moeten het hebben van Gods genade! Zomaar wat gesproken woorden, ter bezinning en om op te kauwen, uit de door Arnold Huijgen gehouden 'TED-talk' op 12 mei 2023 tijdens de viering van de eenwording van de NGK en de GKV.

Beleefmee.nl

LPB media brengt met eigentijdse media kerk en geloof dichtbij mensen.

Scan de QR en ontdek!

Denk eens mee...

Reden genoeg om te vieren: de eenwording van NGK en GKV. Een verheugende ontwikkeling. Daar hebben we in Utrecht al dankbaar bij stil gestaan. Als je met velen bent is dat stimulerend. Maar als je met weinigen bent? En je gemeente blijft met moeite bestaan? Valt er dan ook wat te vieren? In 'Denk eens mee' een kijk op beide kanten. Niet suggestief bedoeld, maar hoe verschillend kan het zijn?

scan de QR-code om deze aflevering te bekijken

GAAF - A Rocha

De grutto keert terug in de polder van Eemland. A Rocha Amersfoort is bij het riviertje De Laak hard aan het werk om het polderlandschap open en laag te houden voor de weidevogels.

scan de QR-code om deze aflevering te bekijken

Compilatie samenzang Utrecht-viering

'Hij die alles maakte, laat niet los wat Hij begon'.

Een veelzeggende zin uit het eerste lied dat gezongen werd op de viering van de eenwording van de NGK en de GKV op 12 mei 2023. Op Beleefmee.nl kunt u kijken en luisteren naar een compilatie van alle muziek en dans van deze viering.

Meditatie met gebaren

'Want'. Een woord waar HOOP in klinkt en dat volgt op 'Verlos ons van de boze'.

Wolter Smit over de laatste bede : "Want van U is het koninkrijk, de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen" De laatste meditatie met gebaren uit de serie over het Onze Vader.

Hebreeën

Moeilijk bijbelboek, Hebreeën? Ja, soms best wel. Maar niet een brief op afstand, ver weg, alleen voor toen! De schrijver van de brief doet er alles aan om ons aan te vuren. Hij wijst omhoog naar Christus, die het als meelevende hogepriester in de hemel opneemt voor aangevochten christenen. Twee kijkrichtingen (naar boven en naar voren) zijn belangrijk om het bij dreigende geloofsmoeheid vol te houden." Dus: aan de slag er mee. Medicijn tegen geloofsmoeheid: Gods woorden innemen en aannemen.

Verschijningsdatum omstreeks 27 oktober 2023

Thema WegWijs November | December Armoede

ADRESSEN

Voor **abbonementen, adreswijzigingen** etc.:
Administratie steunpunt Bijbelstudie
Postbus 499, 8000 AL Zwolle
tel. 038 427 04 48 (uitsluitend bereikbaar op woensdagochtend tussen 9-12 uur)
Voorkeur gaat uit naar contact per e-mail: administratie@steunpuntbijbelstudie.nl

WegWijs is een uitgave van de
Gereformeerde Bijbelstudiebond
Alles over de bond vind je op
www.steunpuntbijbelstudie.nl.

Redactie WegWijs

Hoofdredacteur: Frits Tromp
Eindredacteur: Martha Riemer
Redactieleden: Dienneke van de Kamp,
Ria Kuijper, Piet Zeilstra, Chris van Zwol.

Voor de **inhoud** van *WegWijs*:
Redactiesecretaris: Frits Tromp
Bleeklaan 3M 8921 GW Leeuwarden
e-mail: redactie@steunpuntbijbelstudie.nl

Abbonementen WegWijs

Leden van verenigingen die bij steunpunt Bijbelstudie zijn aangesloten, krijgen *WegWijs* gratis. Particulier abonnement: €22,50 per kalenderjaar.

Opzeggen: schriftelijk of via e-mail vóór 1 december

Losse nummers van *WegWijs* zijn te bestellen via het bestelformulier op de website www.steunpuntbijbelstudie.nl. De kosten zijn: € 4,25 per stuk. Dit is incl. verzendkosten. De betaling van uw bestelling kunt u direct overschrijven naar bankrekening NL74 INGB 0000 8394 84 t.n.v. van Gereformeerde Bijbelstudiebond te Zwolle o.v.v. *WegWijs*-nummer als betalingsreferentie.

WegWijs is ook verkrijgbaar in **braille, grootletter, digitale** en **gesproken** vorm via CBB, Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. (0341) 565499

Overname van artikelen is alleen toegestaan na toestemming van de redactie.

Vormgeving en opmaak *WegWijs*:
LPB media | www.lpbmedia.nl
Druk: Scholma, Bedum;
ISSN-nummer 0929-2136

*Bij de namen van de volken
schrijft de HEER:
'Dit volk is hier geboren.'*

*En dansend zingen zij:
'Mijn bronnen zijn alleen in u.'*
Psalm 87:6

